

Голові разової спеціалізованої вченої ради
ДФ 20.051.223
Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника
доктору економічних наук, професору
Левандівському Омеляну Тарасовичу

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора економічних наук, професора,
проректора з науково-педагогічної роботи
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
Ломачинської Ірини Анатоліївни
на дисертаційну роботу
Кропельницького Андрія Орестовича
на тему: «Організаційно-економічне забезпечення розвитку регіону в
умовах синергії влади та бізнесу»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки
за спеціальністю 051 Економіка**

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження

Повоєнне відновлення економіки України неможливе без формування дієвої моделі партнерської взаємодії між органами публічної влади та бізнесом на регіональному рівні. Децентралізація управління, воєнні руйнування виробничого та інфраструктурного потенціалу, релокація підприємств із територій активних бойових дій, а також курс на європейську інтеграцію одночасно й ускладнюють, і актуалізують пошук нових організаційно-економічних механізмів, здатних консолідувати ресурси держави, бізнесу та територіальних громад для забезпечення сталого розвитку регіонів.

У цьому контексті традиційні адміністративні підходи до регіонального управління дедалі більше поступаються моделям, що ґрунтуються на синергії влади та бізнесу, залученні приватного капіталу через механізми державно (публічно)-приватного партнерства, кластерну взаємодію та індустріальні парки. Водночас теоретико-методичне забезпечення таких механізмів, особливо в частині кількісного оцінювання потенціалу міжсекторної

співпраці та управління безпековими ризиками воєнного часу, залишається недостатньо розробленим.

Дисертаційна робота А. О. Кропельницького, присвячена організаційно-економічному забезпеченню розвитку регіону в умовах синергії влади та бізнесу, є своєчасною та актуальною, оскільки відповідає нагальним потребам формування регіональної економічної політики в умовах воєнних і післявоєнних трансформацій, а обраний автором предмет дослідження перебуває на перетині регіональної економіки, інституційної економіки та економіки розвитку.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові положення дисертації обґрунтовано з використанням широкого арсеналу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: системного, логічного, історичного, компаративного, інституціонального та неоінституціонального підходів, методів аналізу і синтезу, структурно-динамічного, інтегрального та SWOT-аналізу, а також методів економіко-математичного моделювання й емпіричної верифікації. Поєднання цих методів забезпечило комплексність дослідження та внутрішню узгодженість отриманих результатів.

Інформаційно-аналітичну базу дисертації становлять нормативно-правові акти України та Європейського Союзу, офіційні статистичні матеріали Державної служби статистики України, Міністерства економіки України, дані міжнародних фінансових інституцій, аналітичні звіти щодо регіонального розвитку, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних дослідників. Обсяг та якість використаних джерел (206 найменувань) є достатніми для обґрунтування наукових положень і висновків роботи.

Достовірність результатів підтверджується їх практичною апробацією: розроблені автором методичні підходи використано Департаментом економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Івано-Франківської обласної державної адміністрації, а також ТОВ «ДЕКРА-МАШИНА

ТЕХНОЛОГІЙ» у частині розвитку взаємодії бізнесу з органами місцевого самоврядування, що документально підтверджено відповідними довідками про впровадження.

3. Ступінь самостійності виконання дослідження та особистий внесок здобувача

Аналіз змісту дисертації, опублікованих наукових праць і матеріалів апробації дає підстави стверджувати, що дисертація є результатом самостійного наукового пошуку здобувача. Авторська логіка дослідження – від уточнення понятійно-категоріального апарату до розроблення концептуальної моделі організаційно-економічного механізму та її емпіричної верифікації на прикладі індустріальних парків Карпатського макрорегіону – є послідовною й свідчить про сформованість автора як самостійного дослідника.

У наукових працях, опублікованих у співавторстві, особистий внесок здобувача чітко визначений і полягає у формуванні теоретичних положень, проведенні аналітичних розрахунків та обґрунтуванні практичних рекомендацій за темою дисертації, що відповідає вимогам академічної доброчесності.

4. Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна дисертації визначається насамперед поглибленням понятійно-категоріального апарату теорії регіонального розвитку шляхом уточнення економічного змісту дефініцій «синергія влади та бізнесу» та «організаційно-економічний механізм», що останній розкрито як комплексну, динамічну й багаторівневу метасистему, здатну через координацію дій влади та бізнесу генерувати емерджентний ефект розвитку.

Заслугує на увагу трирівнева класифікація синергетичних ефектів взаємодії влади та бізнесу за джерелом виникнення, специфікою операційної діяльності та характером очікуваних результатів, яка охоплює виробничий, фінансовий, управлінський, інноваційний та інформаційний виміри синергії. Практичну і теоретичну цінність має також диференційований підхід до

управління воєнно-політичними ризиками в проєктах державно (публічно)-приватного партнерства, що базується на принципі просторової неоднорідності безпекових загроз і передбачає застосування комплементарних інструментів міжнародних та національних фінансових інституцій.

Самостійним науковим результатом є вдосконалений інтегральний індекс співпраці влади та бізнесу (ICOOP), побудований на тривимірній системі індикаторів (економічна результативність, інституційна зрілість і прозорість, соціально-економічний ефект), а також комплексний методичний підхід до верифікації запропонованого організаційно-економічного механізму, що інтегрує інтегральне оцінювання, типологізацію регіонів, кейс-стаді аналіз, фінансове моделювання, оцінювання ризиків та KPI-моніторинг.

5. Теоретичне значення одержаних результатів

Теоретичне значення дисертації полягає у розвитку положень регіональної та інституційної економіки в частині розуміння синергії влади та бізнесу як форми інституційної взаємодії, що забезпечує додатковий емерджентний ефект розвитку. Запропонована автором концептуальна модель організаційно-економічного механізму, яка інтегрує виклики зовнішнього середовища, суб'єктів взаємодії, інституційно-фінансові інструменти та результати розвитку в єдину багаторівневу метасистему, розширює методологічний інструментарій дослідження регіональних соціально-економічних систем і створює підґрунтя для подальших наукових розвідок у цій сфері.

6. Практичне значення одержаних результатів

Практична цінність дисертації підтверджується безпосереднім використанням її результатів органами публічної влади та суб'єктами господарювання під час формування регіональної економічної політики, оцінювання механізмів залучення приватного капіталу та вдосконалення підходів до розвитку державно (публічно)-приватного партнерства на

регіональному рівні. Розроблені методичні підходи до інтегрального оцінювання потенціалу співпраці влади та бізнесу, диференційована матриця рекомендацій для областей Карпатського макрорегіону, а також рекомендації щодо моделей змішаного фінансування можуть бути використані органами державної влади, місцевого самоврядування, агенціями регіонального розвитку та інституціями підтримки підприємництва.

Окремі теоретичні та науково-практичні положення дисертації впроваджено в навчальний процес Карпатського національного університету імені Василя Стефаника під час викладання дисциплін «Бізнес-аналітика та прийняття рішень», «Інвестування», «Податкова система», «Аналіз і фінансування інвестиційних проєктів» та «Кластерні форми організації виробництва».

7. Повнота висвітлення результатів дисертації в наукових публікаціях

За темою дисертації опубліковано 8 наукових праць, з яких 5 статей – у наукових фахових виданнях України категорії «Б», 3 – тези доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях. Публікації послідовно відображають етапи виконання дисертаційного дослідження та повною мірою розкривають його основні наукові положення, новизну і практичні рекомендації, що свідчить про належний рівень апробації отриманих результатів.

8. Дотримання принципів академічної доброчесності

Аналіз змісту дисертаційної роботи, опублікованих наукових праць здобувача, характеру використання джерельної бази та оформлення посилань дає підстави зробити висновок про дотримання А. О. Кропельницьким принципів академічної доброчесності. Автор коректно використовує результати досліджень вітчизняних і зарубіжних учених, здійснює їх критичний аналіз та формує власні наукові висновки. Ознак академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації результатів дослідження не виявлено.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу загалом, вважаю за доцільне висловити такі зауваження та дискусійні положення.

1. У підрозділі 1.1 автор послідовно застосовує понятійний апарат синергетики, зокрема категорію «зниження рівня ентропії системи» як очікуваний наслідок взаємодії влади та бізнесу. Такий підхід є концептуально цікавим, проте залишається дискусійним питання його практичної операціоналізації, а саме у дисертаційній роботі не наведено конкретного кількісного індикатора чи методики, яка б дозволяла зафіксувати зміну «ентропії» регіональної економічної системи, що ускладнює верифікованість цього теоретичного положення.

2. У підрозділі 1.2 запропоновано класифікацію організаційно-економічних механізмів регіонального розвитку за п'ятьма критеріями (рівень просторового впливу, архітектура інтеграційних утворень, характер суб'єкт-об'єктної взаємодії, функціональне призначення, ступінь формалізації). Дискусійним є питання повноти цього переліку, оскільки на нашу думку доцільно пояснити, чому до складу критеріїв не включено рівень цифровізації механізму, який, з огляду на активне використання автором таких інструментів, як DREAM та Єдиний проєктний портфель, міг би становити самостійну класифікаційну ознаку.

3. У підрозділі 2.2 інтегральний індекс співпраці ICOOP розраховано на основі шести індикаторів (x_1 - x_6) із застосуванням методу відстані від еталону. Потребує додаткового обґрунтування вибір показника x_6 «кількість перевірок ДПС по регіонах» як дестимулятора взаємодії влади та бізнесу, оскільки зростання кількості перевірок може відображати не лише посилення адміністративного тиску, а й вищу щільність та активність суб'єктів господарювання в регіоні, що надає цьому індикатору неоднозначний економічний зміст.

4. Представлений у підрозділі 2.3 SWOT-аналіз потенціалу впровадження ДПП (ППП) в Україні змістовно ідентифікує такі обмеження, як складність адміністративних процедур та кадровий дефіцит. Водночас

дискусійним видається рівень безпосередньої трансляції виявлених слабких сторін і загроз у конкретні механізми реалізації стратегічних орієнтирів, запропонованих у підрозділі 3.2, а саме доцільно було б чіткіше простежити відповідність між кожним ідентифікованим обмеженням і відповідним інструментом його подолання.

5. Запропонована в підрозділі 3.3 матриця диференційованих рекомендацій встановлює цільові значення індексу ICOOP для областей макрорегіону на трирічний горизонт. Доцільним було б доповнити роботу поясненням щодо інституційного суб'єкта, відповідального за регулярний перерахунок індексу ICOOP та моніторинг досягнення цільових показників, оскільки саме належне інституційне забезпечення моніторингу визначає практичну реалізовуваність запропонованих орієнтирів.

Викладені зауваження мають дискусійний і рекомендаційний характер, не стосуються принципових наукових положень дисертації, не знижують її наукової та практичної цінності й не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Кропельницького Андрія Орестовича на тему «Організаційно-економічне забезпечення розвитку регіону в умовах синергії влади та бізнесу» є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на належному теоретико-методологічному рівні. Автором отримано нові науково обґрунтовані результати, що мають теоретичне і практичне значення для розвитку регіональної економіки та вдосконалення механізмів взаємодії влади й бізнесу в умовах воєнних та післявоєнних трансформацій.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації є достатньо обґрунтованими та достовірними, ґрунтуються на належній методологічній базі, підтверджені практичною апробацією та відповідають вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Висловлені у відгуку зауваження мають дискусійний і рекомендаційний характер та не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

За актуальністю обраної теми, ступенем наукової новизни, теоретичною і практичною значущістю одержаних результатів, обґрунтованістю сформульованих наукових положень, висновків і рекомендацій, повнотою їх апробації та публікації, а також відповідністю вимогам академічної доброчесності дисертаційна робота Кропельницького Андрія Орестовича «Організаційно-економічне забезпечення розвитку регіону в умовах синергії влади та бізнесу» повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), а також Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами).

З огляду на актуальність тематики, наукову новизну, теоретичну і практичну значущість одержаних результатів, а також відповідність дисертації встановленим вимогам, вважаю, що Кропельницький Андрій Орестович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 - Економіка.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної роботи
Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова

Ірина ЛОМАЧИНСЬКА